

Norges miljø - og biovitenskapelige universitet
v/ Lisa Fagerli Lunde
lisa.fagerli@nmbu.no

Saksbehandler, innvalgstelefon
Aase Richter, 69247117

Tillatelse til forskning - Nordre Pollen naturreservat - Norges miljø - og biovitenskapelige universitet

---

NMBU får tillatelse til å samle inn insekter og sopp på død granved på vilkår. Det gis ikke tillatelse til å felle et grantre for å få død granved. Se vilkår

---

Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad mottatt 12.10.2020 og 25.11.2020. Det er søkt om tillatelse til å legge ut død granved og samle inn insekter og sopp på død granved i Nordre Pollen naturreservat i Ås kommune.

Hensikten med utplasseringen av død ved er å finne ut av hvilke biller som kommer til nylig død granved og, ikke minst, hvilke sopper de bærer med seg. Insekter i død ved spiller en viktig rolle som nedbrytere i skogen og vi vet at disse insektene har direkte interaksjoner med nedbrytersopp. Omfanget av interaksjonen, og hvilke sopper det er snakk om, er dog lite kjent. Prosjektet er finansiert av Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU).

Det foreslås i søknaden at død ved fremskaffes enten ved å felle et tre i naturreservatet eller å frakte inn nødvendig mengde død ved i naturreservatet. Det vil uansett være snakk om stammedeler på 1 m som skal spres i terrenget. De skal plasseres ut vinteren 2020/21 og insektene vil samles inn i perioden april – august 2021.

Lovgrunnlag

Fylkesmannen er forvaltningsmyndighet for Nordre Pollen naturreservat. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Nordre Pollen naturreservat ble vernet 10.06.2005. Formålet med vernet er å bevare et skogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv, jf. § 2 i verneforskriften. I § 3 nr. 1 er vegetasjonen, herunder døde busker og trær fredet mot skade og ødeleggelse, i nr. 2 er dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder fredet mot skade og ødeleggelse.

Søknaden omfattes ikke av de generelle unntakene i § 4 eller unntak etter søknad (§ 5). Den må derfor behandles etter naturmangfoldlovens § 48. I verneforskriften etter naturvernloven, som er

tilfellet for dette naturreservatet, er det en generell dispensasjonsbestemmelse for vitenskapelige undersøkelser (§ 6). Ved ikraftttredelse av ny naturmangfoldloven i 2009 ble det gitt en ny generell dispensasjonsbestemmelse i § 48 som går foran de generelle dispensasjonsbestemmelsene etter gammel naturvernlov.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Fylkesmannen å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen er i utgangspunktet positiv til økt kunnskap om artsmangfoldet i reservatene og om død ved-insekt-sopp-interaksjoner. Vi viser til Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, der det står at nytten av et forskningsprosjekt må vurderes opp mot omfanget av eventuelle inngrep eller tiltak og de ulemper forskningen ellers medfører. Det er først og fremst aktuelt å gi dispensasjon til tiltak når det er nødvendig for forskning. Det vitenskapelige motivet bak vernet vil kunne begrunne en mer liberal dispensasjonspraksis når det ikke er tale om etablering av faste anlegg eller terrenginngrep i verneområdene.

Søknaden inneholder vurderinger av nml §§ 7-12. Fylkesmannen tilføyer følgende:

Nml. § 8 sier at beslutninger som berører naturmangfoldet, skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget om naturverdiene i Nordre Pollen bygger på informasjon i Naturbase og Artsdatabankens artskart samt kunnskap som fremkom i verneprosessen. Undersøkelsene som skal gjennomføres vil ikke medføre varig påvirkning eller spor som, jf. søknaden, med unntak av alternativet med å felle et tre. Innsamling av insekter og sopp på den døde granveden vil også være begrenset i omfang. Ut fra tilgjengelige data som Fylkesmannen sitter på, kan vi ikke se at forsøket vil forstyrre hekke- eller yngleområde for sensitive arter eller andre arter som er spesielt sårbare for forstyrrelser. Fylkesmannen legger til grunn at det foreligger nødvendig informasjon om naturverdiene og tiltaket, og føre-varprinsippet (nml. § 9) tillegges liten vekt i denne saken.

Innsamling av insekter og sopp som finnes på død granved forutsettes å omfatte en forsvinnende liten andel av insektpopulasjonene innen et gitt areal. Tiltaket vurderes dermed ikke å bidra til nevneverdig reduksjon i populasjonene til eventuelle truede og sårbare arter. Fylkesmannen kan derfor ikke se at tiltaket vil føre til en nevneverdig økt samlet belastning i områdene, jf. nml § 10. Innsamlingen forutsettes å gjennomføres med kjente teknikker, og vurderes som miljøforsvarlige i tråd med nml. § 12.

Registrering og innsamling av insekter og sopp som befinner seg på nylig utlagt død ved anses ikke å skade verneverdiene i naturreservatet. Fylkesmannen vurderer at delen av tiltaket som omfatter innsamling av insekter, på bakgrunn av ovennevnte vurderinger, ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Fylkesmannen finner det unødvendig å felle et tre for å fremskaffe død ved til prosjektet. Et viktig formål i skogvernet er å la trær leve og dø i en naturlig suksesjon der død ved er en viktig del av syklusen, enten som stående trær eller naturlig falt ned. Vi mener det bør være mulig å finne et tre som allerede har falt ned, sekundært frakte nødvendige stamme-deler inn i reservatet.

Vedtak

Fylkesmannen gir tillatelse til innsamling av insekter og sopp på død granved i Nordre Pollen naturreservat. Det gis ikke tillatelse til å felle grantre inne i reservatet. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 annet ledd

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Før tiltaket iverksettes skal lokalisering avklares med forvaltningsmyndigheten.
- Bruk av eksisterende død gran som ligger på bakken anbefales, alternativt frakte inn nødvendige stokker. Dette skal avklares med forvaltningsmyndigheten.
- Tiltaket skal utføres innen 30.08.2021
- Artsregistreringer skal registreres i Artsdatabanken
- Fylkesmannen vil ha tilsendt resultatene av undersøkelsen
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Fylkesmannen har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Fylkesmannen vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Fylkesmannen. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschön
seksjonsleder
Klima- og miljøvernavdelingen

Aase Richter
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Ås kommune Postboks 195 1431 ÅS